

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Η ΠΡΟΤΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ

Τὴν περασμένη βρομάδα εἶχαμε τὴν πρώτη τοῦ Βασιλικοῦ μὲ τὸ «Χρηματιστή» καθὼς μεταφράστηκε τὸ «Les affaires sont les affaires» τοῦ Mirbeau, γιὰ νὰ ξεψύγη ἵσως ἡ διεύθυνση τοῦ θεάτρου ἀπὸ τὴν δημοτικὴν μετάφραση τοῦ τίτλου ποὺ μποροῦσε νὰ γίνει ταιριαχτὴ μὲ τὸ πρωτότυπο. «Ἄσ εἶναι. Δὲν ἄζεις βέβαια νὰ ψιλολογεῖς κανεὶς γιὰ τίτλους καὶ τὰ τέτοια ἔκει ποὺ διλόκληρη μετάφραση εἶναι φτιαγμένη μὲ ὅλους τοὺς σκολαστικῶτερους κανόνες τῆς γλώσσας τοῦ κ. διεύθυντος. Γιὰ νὰ φανταστῆτε τὴν ὑπερβολὴ κι' ὥς ποῦ μπορεῖ νὰ φτάσῃ τὸ πεῖσμα φτάνει νὰ σᾶς πῦ διτὶ κι' αὐτὰ τὰ ν προφερόντουσαν στὸ τέλος κάθε λέξης σὰ νὰ καταστάλεις ἔκει ὅλη ἡ μανία καὶ τὸ γινόται τοῦ κ. Βλάχου.

Τὸ ἔργο τοῦ Mirbeau δὲν ἔχει καμιὰ αποδαία φιλολογικὴ ἄξια. Καὶ σ' αὐτὴ τὴν Γαλλία ἡ ἐπιτυχία του εἰναι ποὺ ἀμρίστοι. Ή προσπάθεια τοῦ συγραφέα εἶται νὰ μᾶς παρουσιάσει ἔναν τύπο ἀνθρώπου, ἀπὸ κείνους ποὺ συχνὰ γεννιοῦνται στὶς μεγάλες κοινωνίες, παραδομένο στὸ χρῆμα καὶ στὸ συφέρο. Καὶ βέβαια δὲ Λεσάρ εἶναι, τοκογλύφος τῶν μεγάλων κόλπων, παλιάνθρωπος στὸ βάθος, καὶ ζιπασμένος στὸ φανερό, χωρὶς ἀγάπην, χωρὶς οὔχι γιὰ κανένα, θέλοντας πάντα νὰ κάνει τὶς δουλειές του διὰ δουλειές, μὴ πιστεύοντας σὲ κανένα αἰστημα ἄλλο ἀπὸ τὸ παντοδύναμο συφέρο. «Ολ' αὐτὰ στὸ δράμα φαίνουνται καὶ παραφαίνουνται, μὰ σὲ χοντρὲς χτυπητὲς γραμμὲς μὲ πρόστυχα καὶ κοινὰ χρώματα. Ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Mirbeau δὲ χυδαῖος τύπος τοῦ Λεσάρ φαίνεται μόνο ἀπὸ τὶ λέει, ἡ ψυχὴ του ζεδιπλώνεται ἀπὸ τὰ χοντρὰ καὶ ζιπασμένα λόγια του ποὺ σκορπίζει πάντα τριγύρω, τὴν προστυχία του τὴν λέει δὲ ίδιος, τὴν περιφρόνησή του πρὸς κάθε αἰστημα δὲ ίδιος, τὰ σχέδιά του, τὰ δνειρά του πάλιν δὲ ίδιος. Ποτὲ δὲ μᾶς ἀφίνει νὰ βαθύνουμε ἀπὸ τὴν πράξη του μέσ' στὴν ψυχὴ του, κι' ἀπ' τὰ φερούματα του νὰ ξεσκεπάσουμε τὸ χαραχτήρα του. Πρὶν προφτάσουμε νὰ τὸν ξετάσουμε, βγαίνει δὲ ίδιος στὶς σκηνὴς καὶ μᾶς λέει: Είμαι τέτοιος καὶ τέτοιος, θὰ κάνω ἐτοῦτο καὶ τοῦτο, ἡ ζωὴ μου εἶναι αὐτὴ κι' αὐτή! Καὶ γύρω στὸ Λεσάρ ἀθρωποί φτιαγμένοι ἐπίτηδες γιὰ ν' ἀ-

Μαρίας, ποὺ γύρισε ἀπὸ τὴν ἄλλη μερὶα γιὰ νὰ τὴν κρύψῃ.

«Οστόσο ἡ ἀμαλζία, ποὺ ἔφτασε τώρα στὸν κῆπο ἀπὸ μιὰ μικρὴ πόρτα, ζύγωσε στὴν ταράτσα μὲ γλήγορο τροκάρι, πήδησε ἀλαφρὰ καταγῆς, χωρὶς νὰ περιμένῃ οὔτε τὸν Κοζάκο της, οὔτε τὸν Ἰπατόφφ, ποὺ βιαστήκανε νὰ τὴν βοηθήσουνε. Σηκώνοντας ἀλαφρὰ τὸ μακρὺ της φρουτάνι, ἰδιάζηκε τρέχοντας τὰ σκαλοπάτια τῆς ταράτσας καὶ φώναξε φαιδρά.

— Νά με!

— Καλῶς δρίσατε, φώναξε δὲ Ιπατόφφ. Εἴτανε ἀνέλπιστο. Καὶ πόσο εὐχάριστο. Συμπαθῆστε μου νὰ σᾶς φιλήσω τὸ χέρι.

— Στὴ διάθεση σας. Μονάς σηκώστε μου τὸ χερόχτι σεῖς δὲ ίδιος....

— Βλέπω πῶς δὲν ἔρθε, εἶπε ἡ Μαρία μὲ σιγανὴ φωνή.

— Σαῦ περαγγέλνεις πῶς εἶχε δουλειές. Μὴ θυμώσεις... Καλημέρα Γέγκορ Καπίτονιτς. Καλημέρα, παιδιά· καλημέρα σόλους σας... Μάστα, εἶπε γυρίζοντας στὸ μικρὸ κοζάκο, περπάτησε λίγο τὸν Κρασσεβότσκη. Μάστα, δός μου μιὰ καρφίτσα γιὰ νὰ

κούνε τὸ λέει αὐτὸς μόνο. Στὴν κόρη του δὲ συγραφέας θέλησε νὰ φέρῃ τὴν ἀντίδραση καὶ πάσχισε νὰ τὴν παρουσιάσει γιὰ πλασμα ἀνώτερο ποὺ περιφρονεῖ τὸν πατέρα της καὶ τὴν ζωὴ του καὶ θελεῖ, ἔσαγνισμένη ἀπὸ ἓνα βαθὺ ἔρωτα, νὰ φύγη μακριά. Δὲν ξέρω, μὰ καὶ ἡ κόρη αὐτὴ φαίνεται πολὺ ρωμαντικὸ πλασμα, περσότερο φιλολογικὸ παρὰ πραγματικὸ, σχῆμα γιατὶ ἔνας τέτοιος τύπος δὲν μπορεῖ νὰ είναι ἀληθινὸς—κάθε ἄλλο—μὰ γιατὶ εἴναι φτιαγμένη ἔτοι ποὺ νὰ μοιάζει πολὺ μὲ τὰ παλαιορωματικὰ κορίτσια τοῦ μυθιστορημάτου. Τὸ ἐλάττωμα τοῦ ἔργου είναι ὅτι δὲν προσπάθεια τοῦ συγραφέα νὰ δώσει πολὺ ζωὴ στὸν ηρωά του ἔγινε αἰτία νὰ παρουσιάστε τὰ ἄλλα πρόσωπα χωρὶς κανένα ἔνδιαφέρο, ἀπόντα καὶ ἀνευρα. «Οσο γιὰ τὸ Λεσάρ φαίνεται πῶς δὲ συγραφέας μὲ πολὺ κοινὰ χρώματα ἔσουγραφιστε τὸν τύπο του. Πολὺ χτυπητός, πολὺ τραβηγμένος στὸ χειρότερο, δίνει τὴν ἐντύπωση τοῦ ὑπερβολικοῦ, τοῦ ἀδύνατου κάποτε, καὶ δὲ πλοκὴ τῶν ἐπεισοδίων φανερώνει πάντοτε σκεδὸν τὴν ἐλλειψὴ τέχνης καὶ ἀληθινῆς δραματικῆς ζωῆς.

Οι ἡθοποιοί ἔπαιξαν σκεδὸν δύο πολὺ ἀσκηματικά.

Λ. ΣΙΓΑΝΟΣ.

Ο ΝΟΜΟΣ

«Ἐνα σύννεφο μαῦρο πρόβαλε στὸν δρίζοντα καὶ μιὰ καταχνὶα σκέπασε τὴν θάλασσα πέρα κατὰ τὸ βουνό. Τὰ νερά τρεμουλιάζανε σὰ νὰ πέρασε ἀπὸ πάντα τους κάποιο φύσημα καὶ βαρτήκανε μαῦρα. Τὸ βουνὸ σκεδὸ δὲ φαινότανε ἀπὸ τὴν καταχνὶα.

«Ο καπετάνιος τοῦ μικροῦ παποριοῦ ὅρθιος ἀπάντω στὴ γέφυρα κοίταξε τὸ σύννεφο, εἶδε τὴν μαυρίλα ποὺ πλάκωσε κι' εἶπε γυρίζοντας στὴν ὅμορφη ἀρχόντισσα ποὺ καθότανε δίπλα του χωμένη σὲ μιὰ πολυθρόνα.

— Πουνέντης πῆρε.

— Καλῶς νέρθη ἐμένα δὲ μὲ πιάνεις δὲ θάλασσα, ἀποκρίθηκε κείνη ἀδιάφορα.

Δίπλα της, ἀκούμπωντας τὰ χεράκια του ἀπάνω στὸν ὄμο της στεκότανε ἔνα κοριτσάκι ὡς δέκα χρονῶν, κατάσπαρα ντυμένο, μὲ κόκκινες κορδελλατές, ὅμορφο, χτενισμένο, μὲ τὰ χεράκια του καὶ τὰ παχουλὰ γαμπάκια του διλόγυμνα. Στὸ πρόσωπο του εἶται ζουγραφισμένη δὲ καλοπέραση καὶ

καρφώσω τὴν φούστα μου... «Αι! ἐπικυπήηκα... Μιχάλη Νικόλαϊτς, ἔλατε δώ...

— Ποιό εἶναι αὐτὸς τὸ καινούργιο πόσωπο τὸ τόσο σοβαρό; ρώτησε μὲ ζωὴν ἀρκετὰ δυνατή.

— Είναι δὲ γείτονας σας δὲ Αστακόφφ, ζέρτε, δὲ ίδιοχτήτης τοῦ Σάσσο. Θέλετε νὰ σᾶς τόνε παρουσιάσω;

— Καλά, ἀργότερα... «Α, τί ὅμορφος καιρός! Γιέγκορ Καπίτονιτς, εἰν' ἀλήθεια πώς δὲ Ματρόνα Μαρκόβνα σᾶς μαλώνει κατημένη τέτοιο καιρό;

— «Η Ματρόνα Μαρκόβνα δὲ μὲ μαλώνεις ποτές μόνο...

— Καὶ οἱ δεσποινίδες Μπιρλόλεφφ; Τὴν ἄλλη μέρα τὰ ξέρουν δύλα, δὲν είναι ἔτσι;

— Καὶ ξέσπασε σὲ χαρούμενα γέλοια.

— Γελάτε πάντα, εἶπε δὲ Καπίτονιτς· καὶ ἀς μὴν είναι τῆς ἡλικίας σας....

— Γέγκορ, ἀγαπημένεις μου φίλε, μὴ θυμώνετε εἰδεμὴ σᾶς δίνων ἔνα φίλι... «Α, είμαι κουρασμένη, δόστε μου τὴν ἀδειανή νὰ καθίσω.

— Κ' ἔπειτε ἀπάνου σ' ἔνα κέλισμα, χώνοντας μὲ κίνημα χαριτωμένο τὸ καπέλλο ὡς στὰ μάτια της.

— Νά μού συμπαθῆστε, Νεντέζντα Αλεξίεβνα,

στὰ γαλανὰ ματάκια του καθρεφτιζότανε δὲ εύτυχία. Ή μάννα του—γιατὶ μάννα του εἶται δὲ ἀρχόντισσα—σηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέση της, πῆρε τὴν κόρη της ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ ἔρχεται σὲ περπατάσια.

— Νά ζερουδιάσουμε λίγο, εἶπε στὸν καπετάνιο. Τράβηξε ως τὴ πρόμνη. Ἐκεῖ δέλοις οἱ ἐπιβάτες εἶχανε σχηματίσει ἔνα μεγάλο κύκλο νὰ βλέπουνε κατέ τι. Ή κυρία ζύγωσε. «Ο, τι εἶδε τὴς χτύπησε τόσο ἀσκηματικά στὰ μάτια. Εἶται καὶ καθισμένος στὸν μπάγκο ένας ζθρωπός δεμένος μὲ τὰ σιδερά σφιχτά. Τὸ σιδερό εἶχε χαράξει σημάδι ἀπάνω στὴ σάρκα του κι' δὲ ζθρωπός φαινότανε πῶς πονοῦσε. Κάποτε γύρισε στὸ στρατιώτη ποὺ τοὺς φύλαγε καὶ τούπε

— Μούκοψε τὸ κρέας, καὶ συγάμα τίναξε τὰ

χέρια του δυνατὰ κι' δὲ βαρεία κλειδωνὶα ποὺ χρεμότανε ἀντήχησε θλιβερὰ ποὺ ἔκανε τὴν κυρία νάνατριχιάση. Φοροῦσε μαντύα στρατιωτικὸ καὶ στὸ κεφάλι ἔνα κασκέτο στρογγυλὸ ἀπὸ τσόχα εἰνῷ στὸ λαιμό του εἶχε δέσει στριφτὰ ἔνα ἀσπρό μαντητήλι. Τὸ δεῖξι του μάτι εἶται δέσει τούς γαλαζαρένους τόπους τούς ἀπὸ τὴ βλογιά. Φοροῦσε χρούλες δίχως καλτούσες καὶ τὸ παντελόνι του εἶται τρύπιο στὰ γόνατα. Τρεῖς στρατιώτες κι' ἔνας νωματάρχης τοὺς φύλαγε μὲ περιέργεια γιὰ τὸν ζθρωπό αὐτὸς μὲ τὸ ἐλεεινὸ ζεωτικό.

— Είναι φυλακισμένος· έχει κάνει τρεῖς φόνους, τῆς ἀποκρίθηκε δὲ στρατιώτης.

— Καὶ τώρα ποὺ τὸν πηγαίνετε;

— Σ' ἄλλη φυλακὴ γιατὶ καὶ ποὺ τὸν εἶχανε δέλη μέρη καυγάδες ἔκανε κακὸ σκυλί. Τὶς ἄλλες παρ' ὅλιγο νὰ ζεκάνει, ἔναν ἄλλο φυλακισμένο μ' ἔνα σιδερό, πρόσθεσε δ στρατιώτης φχαριστημένος νὰ δίνη πληροφορίας σὲ μιὰ τέτοια κυρία.

— Κ' εἶναι γιὰ πολλὰ χρόνια φυλακισμένος; ζανταρώτησε δὲ τὸν κοίταξε κατου ἀπὸ τὸ γύρο του καπέλλου της.

— Νεντέζντα Αλεξίεβνα Βερετίεφ, έξακολούθησε δ Ἰπατόφφ γυρίζοντας πρὸς τὸ μουσαρίφο του. Ζηδῶ μὲ τὸν ἀδερφό της Πέτρο Αλεξίεβιτς, λογαγὸ

τὰ νὰ μὴν τὸ χωροῦσε τὸ κεφάλι της τέτοιο πράμα. Μὲ δὲ στρατιώτης δὲν ἀργούσε νὰ τῆς τὸ ξηγήσῃ.

— Σὲς φαίνεται πολὺ; δὲ βαρείσας, κυρία μου· συνηθίζουνε πολὺ στὴ φυλακή καὶ δὲν τους κάνει πιὰ ἐντύπωση· ὅλα τὰ πράματα μιὰ συνήθεια εἶναι.

Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα δὲ φυλακισμένος οὕτε μιὰ φορὰ γύρισε τὸ μάτι του νὰ κοιτάξῃ τὴν κυρία. "Απάνω στὸν μπάγκο εἴτανε ξαπλωμένα κομπολόγια ἀπὸ κόκκαλα, σουγιάδες, κοκκαλάκια ποὺ ζύνουνε τὰ δόντια καὶ καθαρίζουνε ταύτια, κατετινίτσες μὲ μπιχλιμπίδια, πίπες κι ἄλλα διάφορα, ὅλα ἔργα τῆς φυλακῆς, τὸ συνηθισμένο ἐμπόριο τῶ φυλακισμένων ποὺ θελουνε νὰ σκοτώσουνε τίς ὥρες τους καὶ νὰ κερδίσουνε καμιὰ δεκάρχι γιὰ νὰ πάρουνε καπνό. Τὰ εἶχε κεῖ ὅλα ξαπλωμένα ἀπάνω σ' ἔνα πανι κ' οἱ ἐπιβάτες τὰ περιεργαζότανε, τὰ παίρνανε στὰ χέρια τους, θαμάζανε τὴν ὑπομονὴ ποὺ χρειάστηκε νὰ γίνουνε ὅλα κείνα τὰ τετοτένια πραματάκια, ρωτούσανε γιὰ τὴν τιμὴ κι ἄν τους σύφερνε ἀγοράζανε κιόλας. Κάμποσοι εἶχανε ἀγοράζει κομπολόγια κι δὲ φυλακισμένος κρατοῦσε τὰ λεωτὰ στὴ χούφτα του καμωμένα μάτσο. Τὸ κοριτσάκι· τῆς κυρίας τρύπωσε μέσα ἀπὸ τὰ πόδια τῶν ἀθρώπων, ζύγωσε τὸ φυλακισμένο καὶ τὰ γαλανά ματάκια του πέσανε ἀπάνω σ' ἔνα ὅμορφο κιόλακι. Ζουγγραφισμένο μὲ λογιὰ λογιὰ χρώματα χοντρά κι ἀκαλαιστητα. Τὸ κασελάκι· χρεσε τῆς μικρούλας, τὸ κοιτάξε, τὸ ξανκοίταξε, τὸ πῆρε στὰ κρινοδάχτυλα χεράκια τῆς, τὸ χαϊδεψε καὶ τέλος δείγνοντας το στὴ μαρμάτη τῆς εἶπε μὲ χαδιάρικη, λιγωμένη φωνή—τὶ ὅμορφο, μαρμάτη, πούναι.

"Η κυρία ἔννοιωσε πώς η κορούλα της ποθοῦσε νάποχτήση τὸ κασελάκι.

— Σ' ἀρέσει, φυγίτσα μου, νὰ σ' τάχωράσω; τῆς εἶπε τρυφερά καὶ παίρνοντας το στὸ χέρι· ρώτησε τὸ φυλακισμένο πόσσο τὸ δίνει.

— Πέντε δραχμές, ἀποκρίθηκε κείνος σιγά σὲ νάδιαφοροῦσε γιὰ τὸ πράμα του.

"Η κυρία ἔκανε ἔνα κίνημα τοῦ κεφαλοῦ καὶ οχιέρωσε τὴν ἕκπληξη τῆς στραβοκουτσούνιας καὶ ρώτησε πάλε

— Τουλαχιστο τέσσερες δὲν κάνει;

Μὰ κείνος οὕτε γύρισε νὰ τηνὲ δῆ. Ήλι κυρία δυταρεστημένη ξαναρωτήσε.

— Δὲν κάνει λοιπὸν τέσσερες δραχμές;

Ο φυλακισμένος τότε γιὰ πρώτη φορὰ σήκωσε τὰ μάτια του, τηνὲ μέτρησε ἀπὸ πάνω ὡς κάτω, κούνησε τὸ κεφάλι του νὰ φύσει «δὲν ντρέπεται τέτοια κυρία νὰ κάνῃ παζάρικα», καὶ τῆς εἶπε ξηρά—πέντε δραχμές, κυρία μου, δχι λιγώτερο. "Εχει δουλειὰ αὐτὸ ποὺ τὸ βλέπεις.

Τὸ κυρία ἀκούμπησε στὸν μπάγκο τὸ κασελάκι καὶ γύρισε νὰ φύγη. Πέτρο πολὺ τὴν εἶχε πειράξει διάρρηστος τρόπος τοῦ ἀθρώπου αὐτοῦ ποὺ δὲν ἔδειξε τὸν πρεπούμενο σεβασμὸ στὸ πρόσωπό της, κι ἀποφάσισε νὰ δυσαρεστήσῃ τὴν κόρη της, παρὰ νὰ ξακολουθήσῃ τὶς κουβέντες μὲ τέτοιο ἀθρωπό. "Τὶ ξαγράθρωπος, θέ μου» σκεφτότανε ἐνῷ ἔφευγε. "Η μικρούλα κάτι μουρμούρισε.

— Σώπα, φυχύύλα μου· ἀμα βγοῦμε δέξια ἔγω θὲ σου πάρω καλύτερο, τῆς εἶπε παρηγορώντας την κι ἀφοῦ τηνὲ πῆρε ἀπὸ τὸ χέοι τράβηξε πάλε κατὰ τὴ γέφυρα τοῦ πακοριοῦ.

Τώρα δέσέρχε φυστοῦσε δυνκτά καὶ τὰ κύματα κυνηγημένα κυλούσανε γοργά. Ο ἥλιος ποὺ ζύγωνε νὰ βασιλέψῃ εἴτανε κρυμένος πίσω ἀπὸ τὰ σύννεφα ποὺ σιγά εἶχανε ἀπλωθῆ σ' ὅλο τὸν οὐρανό. Τὸ μικρὸ παποράκι δερνότανε σὰν καρυδόφλουδο καὶ τὰ κύματα τὸ πλένανε ἀπὸ τὴν μιὰ ἀκρη ὡς στὴν ἀλλη. "Ενα κοπάδι κυράκια περνούσανε τὴν ὥρα κείνη ἀπὸ πάνου κρέοντας μὲ τὶς βραχιγένες φωνές τους. "Ενα δέπ" αὐτὰ ξεχώρισε, στάθηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ στὸ κατέρτι σὰν κουρασμένο, ζυγίστηκε κάμποσο κ' ἐπειτα φτερούγισε γιὰ νὰ φτάσῃ στὴ συντροφία του. Ο καπετάνιος δὲν εἶδε μὲ καλὸ μάτι τὸ πουλί. «Χάθηκε μωρὲ ἐν τουρέκι;» μουρμούρισε μὲ πρόσωπο συννεφιασμένο κι ἀνήσυχο. Τὸ βουνὸ βυθισμένο σ' ἔναν καπνό τὰ σύννεφα κομένοντανε ἀπὸ πάνου βαρειά· τὰ σκοινιά τρίζανε θλιβερά, ἔνας κομμάτι πανιοῦ σκισμένο ἀπὸ τὸν ἀγέρα κυμάτιζε τρελλά, κι ὅλο τὸ γέρικο σκαφίδι τοῦ παποριοῦ βογκοῦσε μέσα ἀπὸ τὶς ἀρμωσίες του. Η ξηρὰ δὲν εἴτανε μακριὰ μὰ νὰ γυρίσουνε κατὰ κεῖ ἀδύνατο γιατὶ ἀμέσως δὲ ἀγέρας μποροῦσε νὰ τους ἀναποδογυρίσῃ. Τὸ πλοιό χόρευε τρελλά ἀπάνου στὰ κύματα. "Ολοι οἱ ἐπιβάτες εἶχανε τραβηγτῆ στὶς κάμαρές τους· στὴν κουβέρτα δὲν εἴτανε παρὰ δὲ φυλακισμένος μὲ τοὺς στρατιώτες καὶ κάμποσοι ἄλλοι ποὺ γερμένοι δῶ καὶ κεῖ ξερνοβολεύσανε ἀδιάκοπα. Στὴ γέφυρα δὲ καπετάνιος, ἀνήσυχος πάντα κι ἡ κυρία μὲ τὸ κοριτσάκι ποὺ σὰ νὰ τὴν εὑφράινε τὸ θέαμα

Ο φυλακισμένος μὲ τὰ χέρια δεμένα πάντα εἶχε μαζέψει τὰ κομπολόγια του καὶ τὶς πίπες του, τάξεσε μέσα στὸ μαντήλι καὶ κάπνιζε ήσυχο ἔνα τσιγάρο ποὺ τούβαλε στὸ στόμα ἔνας στρατιώτης. Δὲ φωνότανε διάλογο ζαλισμένος κ' ἔβλεπε μὲ ἀδιαρρόια τὰ κύματα νὰ τοῦ βρέχουνε τὰ πόδια ποὺ τὰ δάγκτυλα τους προβάλλανε μέσα ἀπὸ τὶς σκασμένες ἀρρύλες του. "Αξαφνα μιὰ φωνὴ τὸν ἔκανε νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸ κάμπο του.

— Τὸ παιδί μου, τὸ παιδί μου, γιὰ δικομα τοῦ Θεοῦ!

Ένα κύμα θεόρχτο εἶχε ἀρπάξει ἀπὸ τὴ γέρυρα τὴν κόρη τῆς κυρίας ποὺ γερμένη κάτου ἔβλεπε τὸ ἀγαπητόν της νὰ παλαίσῃ μὲ τὰ κύματα. Ο φυλακισμένος μὲ μιὰς στάθηκε ὄρθιος κοιτάζοντας μὲ τὸ ἔνα του μάτι τὴν γυναίκα ποὺ ἔσκουζε σὰν τρελλή. Μιὰ βαρκούλα μόνο σὰ σκάρη εἶχε ὅλη ὅλη τὸ πλοιό· τὴν καταβάσανε οἱ ναῦτες βιαστικά, μὲ τὸ στόντανε ἀνοιγμένη ποὺ ἀμέσως γιόρισε νερὸ καὶ μασούδιλαζε. "Η κυρία εἶδε μὲ φρίκη τὸ βάρκα νὰ βουλιάζῃ καὶ νὰ πηγὲ τραβοῦνε τὰ κύματα.

— Τὸ παιδί μου, τὸ παιδί μου.

"Όλοι οἱ ἐπιβάτες, δοσοις βρεθήκανε κείνη τὴν ὥρα στὸ καπαστρωμα, τρέζανε καὶ περικυλώσανε τὴ δυστυχισμένη μάννα μὲ κανεὶς δὲν εἴτανε σὲ θέση νὰ τῆς δώτῃ τὴν παραμικρή βοήθεια. Ο καπετάνιος στεκότανε μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια ὡχρός σὰν θειαφοκέρι. Οι ναῦτες κοιτάζονταν σὰ καζοί. Κανεὶς δὲν εἶχε τὸ κουράγιο νὰ πέσῃ στὴ θάλασσα. Οι φωνὲς τῆς γυναίκας ἀντηγούσανε φριγτὲς μέσα στὴ βουνὴ τῶν κυμάτων.

— Δὲν εἰσάστε χριστιανοί, γιὰ τὸ Θεό, τὸ παιδί μου, φώναζε πάντα νὰ μάννα τραβώντας τὰ μαλλιά της.

Ο φυλακισμένος ζύγωσε τότε τὸ νωματάρχη καὶ τούπε

— Βγάλε μου τὰ σίδερα νὰ πέσω στὴ θάλασσα. Κείνος τὸν κοιτάζε ἀπορώντας.

— Αστειεύεσαι; τοῦ ἀποκρίθηκε.

— Λύσε με, σου λέω. Τὶ έχεις νὰ φεύγης: ζανείπε δὲ φυλακισμένος.

— Μωρὲ, είσαι στὰ καλά σου; η στεριά λίγα μέτρα είναι ἀπὸ δῶ ἀν μοῦ τὸ σκάρης κολυμπώντας η κι ἐν πνιγῆς, τὶ γίνομαι; ἔγω ἔπειτα;

"Ολοι εἶχανε τώρα τριγυρίσει τὸ νωματάρχη καὶ τοὺς παρακαλούσανε· η μάννα εἶχε κρεμαστεῖ

πει νὰ είσαι ταχτικός.

Η Ναυτέντα σήκωσε τὸ γύρο τοῦ καπέλλου της, καὶ δὲ ιπατόφφ φωνάζε: «Θέ μου, τὶ λέσι, μὲ τὴν ἀλήθεια· δὲν είναι σωστό, Μποντριάκόφφ;»

Η φυγὴ τῆς τσέπτης ἔδειξε μὲ μιὰ ματιά πώς συφωνάζει, καὶ δὲ Γέγκορ Καπίτονιτς πρόστεσε: «Είναι καὶ η γνώμη τῆς Ματρόνας Μαρκόβνας τέτοια.

Λυπούμας, εἶπε η Ναυτέντα, πώς τούτη ἀλήθεια είναι τόσο πολὺ γνωστή. Μὰ εἰλεκριά, θὰ κάνατε καλύτερα νὰ μένατε ἀδωντος λείπεις· ένας έραστης.

— Σὲς βεβαιώνω δὲ· τὸ εἶδος μὲ τέτοιες φροντίδες μοῦ εἶτανε πάντα διότελα ξένο.

— Είμαι βέβαιη πὼς θά παίζατε λαμπρά. Εχετε παρουσιαστικὸ τόσο σοβαρό!... Κ' είναι δὲ, τις χρειάζεται σήμερα γιὰ τοὺς ἀραστές. Ο ἀδερφός μου καὶ γάρ έχουμε σκοπό νὰ κάμουμε ἀδωντος λείπεις· μὲ δὲ θά παίζουμε μόνο κωμωδίες. Θά παίζουμε ἀπ' δῶ, δράματα, μπαλέτα, καὶ τραγωδίες ἀκόμα. Τι λείπει ἀπὸ τὴν Μάσσα γιὰ νὰ κάμη μιὰ Κλεοπάτρα καὶ μιὰ Φαίδρα; Κοιτάγετε την.

Ο Αστακίφφ γύρισε γιὰ νὰ τὴν ἰδῇ. Μὲ τὸ κεφάλι ἀκομπισμένο στὴν κορίζα τῆς πόρτας καὶ μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα στὰ στήθη στεκόταν η Μαρία συλλο-

γισμένη κ' ἔβιθιζε τὰ μάτια πρὸς τὸ ἀπόμακρα. Τὰ χαραχτηριστικὰ της, κανονικὰ κι ἀρμονισμένα, θωρίζανε στὸ ἀλήθεια τούτη τὴν στιγμὴ τὶς γραμμές μιὰς παλαιότερης ὄμορφιδες. Δὲν έκουσε τὰ στερνὰ λόγια τῆς Ναυτέντας, μὲ βλέποντας πὼς ὅλα τὰ μάτια πέσανε ξαφνικὰ ἀπάνου της, κοκκίνησε κ' ἔκαμψε νὰ φύγη. Η Ναυτέντα ἔδραξε τὸ χέοι της καὶ μὲ τὸ κάδι παγινιδάρικου γάτου, τὴν τράβηξε σιερά της καὶ τὴν φίλησε τὸ χέρι τὸ σκεδὸν ἀντρίκιο. Η Μαρία κοκκίνησε περσότερο.

— Κανεὶς πάντα τρέλλες. Ναυτέντα.

— Μὲ δὲν εἶπα τὴν ἀλήθεια; Τὸ ρώτησα ἀπ' δ

στὸ λαιμό του. Σὰν είδε πώς τὰ παρακάλια της διὸ ἀκουγόντανε, ἀγρίψε, γουρλώσανε τὰ μάτια της κ' ἔβγαλε μιὰ φωνὴ ποὺ πάγωσε τὸ αἷμα ὥλοντας στὶς φλέβες.

— Λύσε τον γιατὶ σ' ἔσκισα!.. κ' ἔκανε νὰ τὸν ἀρπάξῃ μὲ τὰ νύχια ἀπὸ τὰ μοῦτρα καὶ νὰ τονέ ξεσκίσῃ. Κεῖνος τραβήχτηκε πίσω καὶ πρόσθαλε τὸ σπάθι του γιὰ νὰ σωθῇ.

Τὴ στιγμὴ κείνη ἔναντινης τὸ κοριτσάκι ἀπάνω στὰ κύματα. Τὰ μάτια του εἴτανε κλειστὰ καὶ τὰ μαλλιά του ἀπλωμένα στὸ νερό. Ἐπειτα ἔνα κύμα ἤρθε καὶ τὸ ἀγκάλιασε καὶ τὸ κοριτσάκι οὔτε ἔναντινης πιά. Ἐνα κοράκι μὲ μεγάλα φτερά ζουγαραφίστηκε ἀψηλά κ' ἔνα πένθιμο «κράξ, κράξ» ἀκούστηκε γιορμίζοντας φρέκη τὴν ψυχή. Τὴν ἕδια στιγμὴν ὁ ἥλιος ἔσκιζε τὸ μολυσθένιο σύννεφο στὴν ἀκρη τοῦ δρίζοντα κ' ἡ κορφὴ τοῦ βουνοῦ βιθίστηκε σ' ἔνα ἀπαλὸ, γαλάνιο, ὄνειρευτὸ πορτοκαλὶ χρῶμα.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΣΑΜΟ

Τρεῖς μῆνες μονάχα περάσανε ἀπὸ τότε ποὺ ὁ ὑψηλότατος Κωστάκης Καραθεοδωρῆς μεγάλος ὄμογενής τῆς Πόλης διωρίστηκε ἡγεμόνας τοῦ ἀφτόνονου νησιοῦ μου καὶ τὰ πράματα γαληνέψανε.

Δᾶξα σει ὁ Θεός ποὺ ἀποκτήσαις ἐμεῖς οἱ Σαμιῶτες Ἡγεμόνα μὲ θάλησση, ἡγεμόνα ποὺ θὰ κυβερνήσῃ τὸ νησί μας πατριωτικὰ καὶ θὰ τὸ κάμη νὰ πάγι μπροστὰ ἀφοῦ μικροὶ ἡγεμόνες μὲ μιαλὰ μικρὰ ὁ Γρηγοριάδης ὁ Βιθυνὸς κ' ὁ Βαγιάνης κοντέψανε μὲ τὴν ἀστογὴ πολιτικῆς τους νὰ φέρουνε τὴν πατρίδην σὲ κρεμνὸν ὅτι ἀστέχαστοι.

Ο Κωστάκης Καραθεοδωρῆς εἶναι ἄνθρωπος φρόνιμος μὲ μεγάλη μόρρωση καὶ πρακτικὸ μιαλό. Κυβερνάει τὴ Σάμο ἀξιόπρεπα κ' οἱ Πατριώτες μου βλογάνε τὴν ὥρα ποὺ πάτησε τὸ ποδάρι του στὸ νησί διαμένοντας ἡγεμόνας.

Κοιτάζεις μὲ μάτι ἀστραφτερὸ ὅλη τὴ λειτουργία τῆς μηχανῆς ποὺ λέγεται στὴν ἀκατανόητη, καθαρέβουσα Κυβερνητική, γιὰ νὰ δῆ ἀν δὲ ὁ ὑπάλληλος ἐργάζεται μὲ ἀμεροληψία, στὶς θέσεις διωρίσεως ὑπάλληλους ἵκανοντας ἀθρώπους ποὺ ἔχουνε ὄρεξη νὰ ἐργαστοῦντες κ' ἔχει κνῶσταλα ποὺ συνήθειο εῖχανε νὰ ροκανίζουνε μονάχα τὸν προϋπολογισμό.

Εὐλογημένη ἡ ὥρα ποὺ ὁ ἔκκοστος ὄμογενής ἤρθε στὴν πατρίδα μου νὰ τηνέ διοικήσῃ τῷρα εἴμαι βέβαιος πώς θὲ νὰ δοῦμε μέρες καλές.

Σ. Η. Θ.

τόνα χέρι ψηλότερα ἀπὸ τὸ κεφάλι του... Τέλος, πέστε μου κύριε Ἀστακόφφ, εἶναι ἔτοι οὐλοὶ οἱ ποιητάδες;

— Δὲν ἔγνωρισα προσωπικὰ κανένα ἀπὸ δαύτους, ἀποκρίθηκε δ' Ἀστακόφφ, κορδώνοντας τὸ κορμὶ του, καὶ χρωστάχω νὰ εἰπῶ ἀκόμα πώς δὲ θὰ γυρίσω ποτὲς νὰ κάμω μιὰ τέτοια γνωριμιά.

— Ναὶ, εἰν' ἀλγήθεια, εἴσαστε θετικὸς ἄνθρωπος. Τὶ νὰ γίνῃ; Νὰ πάρεσμε τὸν Μποντριακόφφ. Οἱ ἄλλοι ἐραστὲς εἶναι ἀκόμα χειρότεροι. Τοῦτος, καλέ μου, θὰ μαθαίνη τὸ ρόλο του ἀποδῶ, ἔχει μνήμη σὲ δαύτη χρωστάσει καὶ τοὺς στίχους ποὺ γράφει... Η Μάσσα μαζὶ μὲ τοὺς τραγούκους ρόλους θὰ μάζε κάνη καὶ τὴν πριμαντόνα. Δέν τὴν ἀκούσατε νὰ τραγουδάῃ.

— Οχι, ἀποκρίθηκε δ' Ἀστακόφφ μὲ γλυκὸ τρόπο. Δέν ξέρω....

— Τὶ ἔχεις σήμερα, Νάντεζ; εἴπε η Μαρία πεισμωμένη.

Η Νάντεζη σηκώθηκε ζαφνικά κ' ἔρριξε τὸ καπέλλο τῆς ἀπάνου σ' ἔνα κάθισμα: Γιὰ τὸ θεό, Μάσσα, ἔλα, τραγούδησε μας κάτι, σ' τὸ ζητάω γιὰ χάρη, σὲ παρακαλῶ. Δὲ θὰ σ' ἀφίσω σὲ ήσυχία ἀδὲ σ' ἀκούσουμε νὰ τραγουδήσῃς... Εμπρός, Μάσσα

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΣΗ

ΦΑΙΣΡΥΝΤΗΡΙΑ

Κύριε «Νουμᾶ»,

Χθὲς τὴν ἑσπέραν ἐν φίλικῇ οἰκογενείᾳ εἶδον τὸ τελευταῖον τῆς γραμμέρας ἐφημερίδος φύλλον καὶ ἐν αὐτῷ τὴν γνώμην ὑμῶν τὴν βαθυνουστάτην δτι, ἐν παραγγελθῆ καὶ πέμπτον ἀντιτορπιλλικόν, ἀνάδοχος αὐτοῦ ὄφελων νὰ γένωμαι ἐγώ. Εἶναι ἀληθές δτι ἀναδοχάς ἀπὸ τοιούτων βαπτισμάτων σπανιώτατα ἐποιησάμην, καὶ ἵσως μίαν μόνην, τὴν* τῶν φαιδρυντηρίων τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ, γενομένην ὅλως προχείρως ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Βιομηχανικῆς καὶ Ἐμπορικῆς Ἀκαδημείας κύριου Όθωνος Α. Ρουσσοπούλου, παρόντος τοῦ μακαρίτου Μιχαήλ Π. Λάζαρου, δστις, ἐγκρίνας καὶ ἐπαινέσας παραχρῆμα τὴν λέξιν φαιδρυντήρια, ἀνέγραψε τὴν ἐπισημαντικήν την ἐπισημαντικήν αὐτήν καὶ ἐν τῷ Συλλόγῳ καὶ ἐν τῷ τύπῳ, ἀνακοινώσας καὶ εἰς τὴν ἐφορείαν τοῦ Συλλόγου τὴν πηγὴν αὐτῆς. Οθεν, προκειμένου ζητήματος περὶ ὀνομασίας πέμπτου ἀντιτορπιλλικοῦ, πιθανώτατα νὰ ἐκκλίνω τὴν ψυχὴν ταύτην τιμὴν προσφερομένην μοι, καὶ τοῦτο ἵνα ἡ τιμὴ ἀριθμοδιάτερον περιέλθῃ· εἰς τινὰ τῶν ἐξόχως σωφρονούντων καὶ ἐπιεικῶς πέπαιδευμένων καὶ ἰθυκώτατα ἐργαζομένων λογίων, τῶν ἀποδόντων ἐν περιπότερῳ γλώσσῃ τοσοῦτον ἀκριβῶς καὶ χαρίεντας τὸν Παρθενῶνα, τὴν Ἰλιάδα, τὸ κατὰ Ματθαίον Εδαγγέλιον, τὸν Εὐριπίδειον Κύκλωπα καὶ ἐν τέλει τὸ ταλαιπωρὸν ἐς ἀεὶ κτῆμα, τὸν πάντων ἀνδρῶν δυστυχέστατον Θουκυδίδην. Μίαν μόνην τιμὴν δὲν θὰ ἐστεργούν, κύριε «Νουμᾶ», ν' ἀποκρούσω, τὴν τιμὴν τοῦ νὰ χαρακτηρίσω τὴν ὑμετέραν ἐφημερίδα διὰ καταληλοτέρου ὄνομάτου καὶ δὴ καθ' ἐν μόνον γράμμα διαφέροντος ἀπὸ τοῦ ζενικοῦ (Ρωμαϊκοῦ) ὄνομάτος, ὅπερ ὅλως παραδέξως, ἵνα μή τι ἔχῃ εἰπω, δέρει. Διτλαδή, ἀν προύκειτο νὰ μετονομάσω ἐγὼ τὸν Νουμᾶν, ἔθελον ἀποκαλέση αὐτὸν Νοῦ μῦν (ἢ καθ' ὑμᾶς «Μιαλοπόντικο») καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀνυπερβλήτους λαβητάς τῆς γλώσσης καὶ τῆς λογοτεχνίας Νοῦ-μυδία η Νοῦ-μύδια (ἢ καθ' ὑμᾶς «Μιαλοποντικά»), — δὲν ἀμφιβάλλω δὲ τὸ παρόπαν δτι τὰ νέα ταῦτα ὄνόματα ἔθελον τύχη τῆς ἐπιδοκιμασίας

παντὸς τοῦ Ελληνικοῦ, μὴ ἐξαιρουμένης μηδὲ τῆς συνειδήσεως ὑμῶν τε καὶ τῶν περὶ ὑμᾶς, οἵτινες ἀλλὰς ὡς ἐκ τῶν ἔργων ὑμῶν καὶ τῶν σκευμάτων ἀποδεκνυται, δὲν δύνασθε βεβούλως νὰ θεωρηθῆτε κατ' οὖσαν ἀνήκοντες εἰς τὸ Ελληνικόν. Τοῦτο δ' ἂλλως διαρρήδην κηρύττουσιν ὑπὲρ ἔσωτῶν καὶ ἐν ἐπιστολαῖς καὶ διὰ τοῦ τύπου οἱ ἐν τῇ Εσπερίᾳ ἀκατονόμαστοι δισσοὶ ὥμων ἀρχηγέται καὶ ὑποστηρικται.

Ἐπὶ τούτοις διατελῶ, κύριε Νοῦ-μῦ, προθυμότατος ὑμῶν τε καὶ τῶν περὶ ὑμᾶς Νοῦ-μυδίων η Νοῦ-μιδίων ἀνάδοχος.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ Δ. ΒΑΛΒΗΣ

6 Νοεμβρίου 1906.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

στὸ διαγωνισμὸ τῆς Ακαδημίας τοῦ κ. Ρουσόπουλου. (Δελτίου φυλλάδιο 'Οχτώβρη 1906).

A.

Ρώτημα : Ποῖοι ἴνε οἱ 10 σημαντικώτατοι μεταξὺ τῶν ἀπανταχοῦ γῆς ζώντων Ελλήνων καὶ Ελληνίδων;

'Απάντηση :

1 Σταμάτιος Βάλβης	6 Σταμάτης Αβλαβής
2 Σταμάτης Βάλβης	7 Σταμούλης Βαλβούλης
3 Σταματάκης Βαλβάκης	8 Στάμης Βλάβης
4 Σταματάκης Αβλαβής	9 Στάμης Βλάβης
5 Στάμης Αβλαβής	10 Σταματερός Βλαβερός

B.

Ρώτημα : Τί θὰ ἔκαμνες ἢν δο ἐκατομμυριοῦς η δισεκατομμυριοῦς.

'Απάντηση : Θὰ τὰ χάριζα ὅλα στὸν κ. Σταμάτη Βλάβη.

ΒΛΑΜΗΣ

Μία σκέψη τῆς Κάρμεν Συλβία.

— Ή γυναίκα ποὺ παραδίνεται πιστές: πώς χαρίζεις ἔνα κόσμο, καὶ ὁ ἄντρας πιστές: πώς δέχεται ἔνα παιγνίδι· ή γυναίκα πιστές: πώς προσφέρει μίαν αἰώνιστητα καὶ ὁ ἄντρας θαρρεῖ πώς τοι γαρίζουνε μίαν ψηλαγή, μίας στιγμῆς.

στιγμὴ ποὺ συλλογίστηκε, τραγούδησε μας: «Βγῆκε δὲ χωριάτης νὰ σπεθῇ στάρι». Η Μαρία τραγουδάει. Η φωνή της τίχερη καὶ καθάρια βγαίνει ἀπλὰ μαζ' ἐκφραστη. Όλοι τὴν ἀκούνει μεγάλαριστη, κι' ἐτὸν Αστακόφφ δὲν μπορεῖ νὰ κρύψῃ τὸ θαυμασμό του. Μόλις τέλειωσε, τὴν ἔζυγων, γιὰ νὰ τῆς εἰπεῖ πώς ἀρόντας ζήκουσε ζαχαρούστες ἀρτίστες, στὴ γώρα, δὲ μπόρεσε ποτὲς γη πιστέψῃ....

— Περιμένετε, θὰ ιδῆτε κι' ἂλλα, διέκοψε η Νάντεζη. Μάσσα, θέλω νὰ εὐχαριστήσω τὴν ψυχή σου, μιὰ ψυχὴ Μικρορομασίδας, τραγούδα μας «ένας ἀχός ακούγεται, μέσα στὴ δασοτόπια». — Καταγόσαστε ἀπὸ τὰ μέρη, κεῖνη, ἀπὸ τὴ Μικρὴ Ρουσσία; φωναῖς δ' Αστακόφφ.

— Είναι η πατρίδα μου, ἀποκρίθηκε κείνη, καὶ σύγκαιρα ἀρχίνησε νὰ τραγουδάει.